

Aktieselskab er beregnet paa at skulle træde til, hvor den enkelte Mands Kapital ikke er tilstrækkelig til det paagældende Forhavende. Vi have set Aktieselskaber med en endogsaa nominel Kapital af saadant noget som 500 eller 1,000 Kr. Det er meget langt fra at være et Beløb, som en enkelt Mand ikke kan magte. Mange af disse Smaaaktieselskaber ere stiftede for at komme udenom Lovene. Vi se f. Eks. en Mand gaa fallit den ene Dag og den næste Dag aabne en Forretning som Direktør for et Aktieselskab paa 500 Kr., der maaske ikke en Gang ere indbetalte. Tallet 10,000 er derfor i Virkeligheden heldigt valgt.

Mod den anden Bestemmelse om, at Aktierne skulle være paa mindst 100 Kr., har der ogsaa rejst sig Røster om, at et andet Beløb kunde være mere praktisk, og man har nævnt, at i England har man Aktier paa et Pund Sterling Stykket. Der er naturligvis ingen Tvivl om, at man ved at tillade Aktier paa 20 Kr. Stykket vilde lette Smaaafolk Adgang til at tegne Aktier. Men nu er Spørgsmaalet, om det er det heldigste at faa Smaaafolk til at sætte Penge i Aktieselskaber, hvilket man vilde opnaa ved at sætte Aktierne til 10 eller 20 Kr. Stykket, eller at lade Aktierne være paa 100 Kr., hvad der er det sædvanlige her i Landet, og henvise Manden med de 10 eller 20 Kr. til Sparekasserne. Jeg tror, at Tallet 100 Kr. i Virkeligheden er heldigt valgt.

Der er et Punkt vedrørende Stiftelsen, som har faaet særlig Interesse derved, at der har været Uenighed mellem et Flertal og et Mindretal i Kommissionen om det. Det er Spørgsmaalet om, hvorvidt man skal have Ret til at udstede Aktier til Underkurs. Flertallet hævder, og det forekommer mig med fuld Føje, at man bør ikke have Lov til at udstede Aktier til lavere Pris end den nominelle Værdi, og det gør gældende med Rette, at saa snart man kommer ind paa, at Aktierne enten helt eller delvis sælges til lavere Beløb end den nominelle Pris, er det et Bevis paa, at man ikke har efterkommet det, som ved Stiftelsen er Hovedfordringen, nemlig at der ved Stiftelsen skal være fuld Valuta for Aktiekapitalen. Det har tillige den Fare, at man vil komme i Vanskelighed i de første, særlig vanskelige Aar med Hensyn til at give Udbytte, idet den Hovedregel gælder, at man ikke maa give Udbytte, hvor der ikke er Overskud ud over fuld Dækning for Aktiekapitalen. Det vilde være saa meget uheldigere, som

netop de første Aar for Aktieselskaber ere vanskelige, og man vil let uforholdsmæssig trykke Kursen, naar man ikke er i Stand til at give Udbytte, og det vil atter paa den anden Side virke som en Fristelse til maaske, hvad jeg vil kalde at pynte paa Regnskabet for derigennem at skabe et tilsyneladende Overskud, saa at man kan give Udbytte. Endelig er der et Punkt her, som har sin store Betydning, maaske den største overfor dette Spørgsmaal. Det er det, at naar en Mand eller en Kreds af Mænd vil stifte et Aktieselskab, er det i Regelen formaalstjenligt, ja i mange Tilfælde absolut nødvendigt for ham eller dem at henvende sig til en Bank eller Bankier om at overtage enten hele Aktiekapitalen eller garantere en vis Del af den for saaledes paa Forhaand at sikre Selskabets Start. Det kan naturligvis kun gøres mod at betale et vist Beløb til denne Bank, og disse Penge maa ind paa den ene eller den anden Maade. Der hævder Flertallet, at det er rigtigt, at de Penge skulle ind, men dem maa man saa tage ind i Form af en Overkurs paa Aktierne. Mindretallet hævder, at det kun er den hemmelige Provision, som er farlig, og at der ikke er noget i Vejen for indenfor rimelige Grænser at kunne gaa med til, at en mulig Stiftelsesprovision bliver indbefattet i Aktiekapitalen. For at gøre det mere indlysende maa jeg maaske, da de Herrer mulig ikke alle ere saa nøje kendte med Forholdene, nævne et Par Tal til Sammenligning. Lad os sætte, at en Mand for 98,000 Kr. har købt et Skib, som han vil omdanne til et Aktieselskab; for at faa Aktierne anbragte maa han betale 2,000 Kr. til vedkommende Bank, som overtager Garantien. Det bliver altsaa et Spørgsmaal, om han, saaledes som Flertallet hævder, skal udstede 98,000 Kr. Aktier til Kurs 102 for saaledes at faa Dækning for de 2,000 Kr., eller han, som Mindretallet siger, maa udstede 100,000 Kr. Aktier og udstede dem til Pari, 100. Det er der, Vanskeligheden kommer frem.

Efter Spørgsmaalet om Starten er naturligvis selve Regnskabsaflæggelsen og Statusopgørelsen det vigtigste Punkt, men det vil være indlysende, at det at skabe ensartede Regler for alle mulige Aktieselskaber, der jo omfatte saa uhyre forskellige Former, er en uhyre vanskelig Sag. Paragrafferne 47—49, der omfatte dette Punkt, have da ogsaa paa forskellige Omraader mødt stærk Modstand. Det eneste, som alle synes at være enige om, er den